

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
SILVIO MELI**

Seduta tat-22 ta' April, 2003

Avvi\$Z Numru. 794/2001/1

Agricultural Co-Operative Limited

vs

Peter Axisa

Il-Qorti,

Rat l-avviz fuq indikat datat is-17 ta' Settembru tas-sena 2001 li permezz tieghu s-socjeta' attrici sejhet lill-konvenut quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex m'ghandux ikun ikkundannat:

1. Ihallas lill-koperattiva attrici dik is-somma li tigi likwidata li ma teccedix il-hamest elef Lira Maltin (LM5,000) bhala danni ghall-malafama b'applikazzjoni tal-artikolu 28 tal-Ligi tal-Istampa (Kap

248 tal-Ligijiet ta' Malta) prevja d-dikjarazzjoni li dak li qal il-konvenut Peter Axisa kif rappurtat fl-artikolu intitolat "Farmers to meet tomorrow on potato controversy" ipubblikat fil-harga ta' "The Malta Independent" tat-8 ta' Settembru tas-sena 2001, fl-artikolu "The Potato Debate" ipubblikat fil-harga ta' "The Malta Independent" tal-10 ta' Settembru tas-sena 2001 u fl-artikolu "Ghadd ta' Bdiewa Mhassba" ipubblikat fil-harga ta' "L-Orizzont" tal-10 ta' Settembru tas-sena 2001 huwa libelluz u malafamanti fil-konfront tal-koperattiva attrici billi attribwilha fatti determinati bi skop li joffendu l-unur u l-fama taghha u jesponuwha ghad-disprezz tal-pubbliku, (Dok A);

2. Bl-ispejjez u bl-imghax legali kontra l-konvenut ingunt ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet datata t-12 ta' Ottubru tas-sena 2001 li permezz taghha l-konvenut eccepixxa s-segwenti:

1. Illi t-talba tas-socjeta' attrici hija rritwali u nfondata fil-fatt u fid-dritt stante illi tirreferi ghal aktar minn stampat wiehed, u cioe' ghal serje ta' artikoli pubblikati f'aktar minn data wahda minn persuni diversi;

2. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi l-konvenut bl-ebda mod ma huwa responsabbli ghall-istampat li dwaru tilmenta s-socjeta' attrici;

3. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi l-istqarrija verbali tal-konvenut ma tikkwalifikax hi stess bhala 'stampat' jew 'xandira' a tenur tal-Kap. 248 tal-Ligijiet ta' Malta, u ghalhekk isegwi li l-artikolu 28 tal-istess Kap.248 mhux applikabbli ghall-istqarrija tal-konvenut;

4. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-artikoli *de quo*, jew xi wiehed jew aktar minnhom, ma jaghtux rendikont fidil ta' dak li stqarr il-konvenut;

5. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, is-socjeta' attrici ma tistax tinvoka l-artikolu 28 tal-Kap.248 tal-Ligijiet ta' Malta stante illi hija ghandha biss personalita' legali u mhux personalita' fizika u ghalhekk ma tistax tkun malafamata skond il-ligi;

6. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li fid-diskors tieghu l-konvenut jaghti l-fatti kif irrizultaw lilu u jaghmel kummenti li jitqiesu bhala `fair comment', dwar kwistjoni ta' interess pubbliku, liema kummenti huma accettabbli f'socjeta' demokratika kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

7. Salv eccezzjonijiet ohra.

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi din il-kawza hi naxxenti minn artikolu li deher f'pagna 3 tal-gazzetta "The Malta Independent" ta' nhar it-Tnejn, 10 ta' Settembru tas-sena 2001 intitolat "The Potato Debate" u redatt mill-gurnalista Cynthia Busuttil li ffirmat l-istess artikolu;

2. Illi jirrizulta li kull ma ghamlet din il-gurnalista kien li marret fuq il-post fejn kien hemm attivita' tal-konvenut u rrapportat id-diskors ta' l-istess konvenut;

3. Illi l-istess artikolu jirrizulta, kemm minn dak sostenut mill-istess gurnalista, kif ukoll minn dak li jsostni l-istess konvenut, li jirrifletti fedelment dak li intqal mill-istess konvenut;

Ikkunsidrat:

Illi s-socjeta' attrici hassitha malafamata u ngurjata bis-segwenti:

1. Illi s-socjeta' attrici, li taghha l-konvenut ghamel zmien bhala President, kienet qed tostakola x-xoghol tieghu bi kwalunkwe mezz;

2. Illi s-socjeta' attrici kellha s-sostenn tal-Prim Ministru u tal-Ministru ta' l-Agricoltura biex timponi "levy" ta' zewg (2) centezmi fuq kull xkora patata;

3. Illi minhabba nuqqas ta' interess da parti tas-socjeta' attrici, il-konvenut irrizenja mill-kariga ta' President li hu kien jokkupa fiha;

4. Illi s-socjeta' attrici qatt ma awtorizzat lil xi persuna biex jesporta patata lejn l-Ingilterra f'isimha;

5. Illi l-artikolu jpingi sitwazzjoni li fil-fatt kienet inezistenti fejn kellha xi opportunita' tad-deheb u tatha bis-sieq;

Ikkunsidrat:

Illi in effetti l-konvenut isostni li kien ra l-artikolu de quo meta kien fuq ajruplan u ra li l-artikolu de quo kien jimmerita xi korrezzjonijiet;

**Illi in effetti l-istess konvenut isostni li kien anke baghat press release fuq is-suggett;
Ikkunsidrat:**

Illi nonostante li l-konvenut wahdu irrealizza li l-istqarrijiet li hu origina kienu jimmeritaw dikjarazzjoni korrettorja pero' din il-qorti hi sodisfatta li l-gurnalista involuta espletat l-inkarigu taghha b'diligenza u rrapportat fedelment l-indirizz tal-konvenut;

Illi ghalhekk hu l-konvenut li ghandu jassumi responsabbilita' ghal dak li ssemina;

Ikkunsidrat:

Illi din il-qorti, b'risposta ghall-ewwel eccezzjoni tal-konvenut taghmel referenza ghall-artikolu 28 (1) u ghall-artikolu 3 tal-Kap 248, u a skapitu ta' dilungar inutili tirriaferma l-istess u konsegwentement tichad din l-ewwel eccezzjoni preliminari tal-konvenut;

Ikkunsidrat:

Illi mill-bqija jirrizulta li effettivament id-diskors riprodott fl-artikolu in dizamina hu malafamanti u ingurjuz fil-konfront tas-socjeta' attrici stante:

1. Illi jipprova jghaddi lil din is-socjeta' bhala wahda inkompetenti;

2. Illi jipprova juri li din is-socjeta' m'hux veru li qed tahdem fl-interess ta' l-azzjonisti taghha;

Ghaldaqstant din il-qorti taqta' u tiddeciedi li hi sodisfatta li s-socjeta' attrici ppruvat il-kaz taghha skond il-ligi u filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet kollha l-ohra sollevati mill-konvenut, tilqa' t-talbiet attrici u:

1. Tiddikjara li l-allegazzjonijiet tal-konvenut kif riprodotti fl-artikolu in dizamina huma libelluzi u malafamanti fil-konfront tas-socjeta' attrici fit-termini ta' l-artikolu 28 tal-Kap 248;

2. Taghmel referenza ghad-decizjoni tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet Vincent Borg vs Victor Camilleri et datata l-15 ta' Novembru ta' l-1994 referibbilment ghal dak li jirrigwarda l-likwidazzjoni tad-danni f'kazijiet hawn kontemplati in kontroproposizzjoni ma' dawk ikkontemplati fil-Kodici Civili;

3. Illi in vista tal-premess din il-qorti qed tissottolinea s-segwenti:

a. Illi l-allegazzjonijiet tal-konvenut m'humex minnhom;

b. Illi l-invettiva tal-konvenut tirrizulta li hi naxxenti mill-fatt li l-istess konvenut ipprova jaghti direzzjoni lill-istess socjeta' li s-socji taghha rrifjutaw stante li hassewhom li kienu ser jigu manipulati fl-interess esklussiv tal-konvenut;

c. Illi ghalkemm ma rnexxilux, il-konvenut jidher li pprova jirrimedja ghall-inkongruenzi naxxenti mill-intervent tieghu fuq indikat;

4. Tikkundanna lill-konvenut Peter Axisa biex ihallas lis-socjeta' Agricultural Co-operative Limited l-ammont ta' sitt mitt Lira Maltin, (LM600.00,0), bl-ispejjez.

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----